

LA CRISI I LA NOVA REGULACIÓ FINANCERA

«Si tots els clients de les entitats financeres volguéssim recuperar els diners, no ho podríem fer. No hi són físicament, perquè han estat invertits a llarg termini en hipoteques. Per això cal un banc central amb poders d'emissió il·limitats»

TRIBUNA UNIVERSITÀRIA

Jordi Franch

DOCTOR EN ECONOMIA I
PROFESSOR DE LA FUB

Aquesta temporada del Liceu ha començat amb l'òpera *Carmen*, de Georges Bizet. Durant les tres hores que dura l'espectacle, el servei de guarda-roba del teatre de la Rambla acumula tota mena d'abric, paraigües, cascos... A poca distància, els cotxes s'estacionen temporalment a l'enorme pàrquing de la terminal T1 de l'aeroport.

Suposem que algun espavilat pensés que tant els objectes del guarda-roba com els cotxes de l'aparcament estan desaprofitats, que resten ociosos un temps preciós durant el qual podrien prestar un servei útil. Per què no utilitzar-los si hi ha demanda suficient? Per què no prestar per hores el paraigua a algú que el necessita i estigui disposat a pagar un preu per ell, amb la condició de retomar-lo abans que el desventurat Don José posi fi a la vida de la gitana Carmen? O què pensariem si el vehicle estacionat es prestés, sempre que es retornés, intacte i amb la mateixa quantitat de benzina, quan el propietari es personés? És evident que aquestes pràctiques tan irregulars serien

del tot inacceptables i se situarien més enllà de la legalitat. Si, per afegiment, el paraigua i el cotxe no hi són quan el propietari els reclama, parlariem obertament de delictes. No obstant això, hem pensat mai què fa el banc o caixa d'estalvis amb els nostres diners quan els dipositem en un compte corrent disponible a la vista? Potser els custodia, a canvi de cobrar-nos comissions i tenir-los sempre disponibles quan nosaltres ho requerim sense preavis? No és així. El banc sí que ens cobra comissions, però no custodia, sinó que presta aquests recursos, i crea així múltiples disponibilitats sobre els mateixos diners.

Els bancs i caixes s'endeuten a curt termini, i presten a llarg amb l'anomenat sistema de reserva fraccionària. Només un petit percentatge dels dipòsits a la vista resten immobilitzats. Això els permet incrementar la capacitat de concedir crèdits, molt per sobre de l'estalvi real (un altre problema és que aquest excés de crèdit és disponible en temps de falses vaques grasses, quan no és tan necessari; mentre que en èpoques com les actuals, quan moltes famílies i empreses passen greus i apressants dificultats financeres, el crèdit no flueix degudament). Si tots els clients de les entitats financeres volguéssim recuperar els nostres diners, no podríem. No hi són físicament, perquè han estat invertits a llarg termini en hipoteques (moltes de les quals de dubtós cobrament). Per això, el sistema necessita un banc central amb poders d'emissió de moneda il·li-

mitats. Els diners no hi són, però el banc central els pot crear sense límits.

La profunda crisi financera actual no ha estat provocada per la manca de regulació dels mercats, sinó per una regulació errònia acompanyada d'una supervisió negligent. Pensem en les normes sorgides de Basilea I (1988), Basilea II (2004) i, ara, Basilea III. No han servit de res. El novembre que ve, a la cimera del G-20 a Setúbal, s'incrementarà l'exigència de capital i reserves (*core capital*), que passarà del 2% al 4,5% el 2015, fins a arribar al 7% el 2018. Les entitats que no ho facin no podran repartir dividends. També s'incorporaran provisions anticíclics, tot amb l'objectiu de reforçar els recursos propis i no haver de recórrer a rescats públics com els actuals. Això intenta incrementar la solvència bancària. En el terreny de la liquiditat, s'obligarà als bancs a tenir suficients actius líquids per sobreviure a la retirada massiva de diners (calculat com només el 10% dels dipòsits a la vista o el 25% de les operacions amb pacte de recompra). Són regulacions amb alguns elements coherents? Sí. Serviran per impedir noves catàstrofes financeres? No. Cal recordar que la recessió econòmica que vivim és una etapa de reajustament de l'estructura productiva de l'economia, provocada per la creació de moneda fiduciària i per la massiva concessió de crèdits bancaris, a través d'un tipus d'interès manipulat i fixat artificialment baix (en flagrant contradicció amb les actuals condicions socials, caracteritzades per un baix

nivell d'estalvi). La nova regulació financera acabarà fracassant com les anteriors, quan els regulats trobin la manera d'eludir les normes dels reguladors. Les normes de Basilea I van incentivar la creació de conduxos externs als balanços de les entitats financeres, fet que va permetre la titularització d'actius tòxics que aviat van infectar el planeta. Les normes de Basilea III, lluny de remoure les arrels de les crisis financeres, només busquen la supervivència bancària. I els bancs continuaran endeutant-se a curt i prestant a llarg, amb la qual cosa perpetuant un greu error normatiu.

Cal diferenciar el negoci bancari (*narrow-banking*) especialitzat en la captació de dipòsits a la vista, on l'element essencial és la custòdia del diner i l'obligació de l'entitat financera de mantenir en tot moment el diner a disposició dels clients, de la captació de dipòsits a termini, on el client cedeix la disponibilitat dels diners a canvi d'uns interessos i on l'entitat financera pot prestar-los (a un interès superior). Aquesta normativa complexa els principis fonamentals del dret i equilibraria el crèdit i la inversió amb l'estalvi, i allunyaria l'espectre de la crisi. És la mateixa proposta que van formular els diputats del Parlament Britànic Douglas Carswell i Steven Baker el 15 de setembre passat. La proposta serà debatuda el 19 de novembre i probablement refusada. Malgrat tot, marca quina és la direcció correcta per superar les crisis financeres que periòdicament ens colpegen.

PARLEM DE LA VAGA

«Vista la situació, el sistema de gestió sindical que s'aplica i el seu funcionament estan arribant a la fi»

LLETRES DE CANVI

Pere Laymon

DIRECTOR GENERAL
DE MIQUEL ALIMENTACIÓ GRUP

D'es d'un punt de vista molt personal, en la conjuntura en que ens trobem no hi ha motiu per convocar una vaga general per la reforma laboral, la futura Llei de Pensions i la gestió del govern. El que realment no és discutible i senzillament respectable és la vaga, perquè és un dret fonamental de la nostra Constitució.

La reforma no deixa indiferent ningú, però la realitat és que difereix molt poc de l'anterior; sembla que només acontenta

les institucions europees i va destinada a crear un clima favorable envers l'Estat espanyol en tot allò referent a aspectes econòmics. Sincerament crec que la premsa dels sindicats de retocar-la és totalment inviable. Un cop analitzat tècnicament, les petites diferències en indemnitzacions per acomiadament, modalitat de contractació, etc., és evident que no van modificar en absolut els criteris judicials en la seva aplicació. Així doncs, qualsevol modificació que no porti a solucionar diferències i regulacions per la via administrativa i que les relacions laborals estiguin judicialitzades, no provocaran cap reforma rellevant en l'àmbit de la legislació laboral en tota la seva extensió. Per descomptat, a causa de la seva aplicació, al meu entendre, no es pretén generar ocupació efectiva a Espanya.

Crec, insisteixo en la meua opinió personal, que això ha estat un ball instru-

mentat entre el govern espanyol i la representació social per fer emmudir els nostres socis comunitaris i el mercat econòmic internacional. D'aquesta manera les dues parts intenten reforçar la seva imatge; tant el govern en la seva presa de decisions, com els sindicats donant a entendre als treballadors que els defensen els interessos.

És lícit, però difícil fer creure als ciutadans espanyols, que la vaga era de caràcter general dins un clima de crisi mundial. La realitat és que realment l'enunciat hauria d'haver estat «vaga sindical», que, per si no fos prou, ha tingut un seguiment mínim.

Qui hi ha perdut més amb aquesta vaga general? Primer, els sindicats, ja que el seguiment ha estat lluny de les dades de participació que manifesten i que tots hem pogut constatar en el nostre entorn, molt més real que les dades aportades per fonts properes al govern.

Dir que la vaga va ser seguida en realitat per menys del 15% a tot Espanya és fins i tot una xifra generosa.

Ningú no posa en dubte que els sindicats són una part important en el contorn d'una empresa, però vista la situació, el sistema de gestió sindical que s'aplica i el seu funcionament està arribant a la fi. Han de reinventar, actualitzar o modernitzar la

seua manera d'actuar com a part funcional de les relacions laborals entre treballador i empresa.

He vist els sindicats molt preocupats per la reforma, que no és tant, i ells ho saben. Jo estaria més preocupat per l'índex d'atur que tenim, i al seu criteri quines solucions aporten damunt la taula al govern i a les empreses per millorar la productivitat, els costos i l'ocupació. Perquè una part de la responsabilitat del nivell d'aturats és d'ells mateixos i perquè han estat més de dos anys sense aportar res amb relació a l'ocupació, alhora que, en moments de crisi, han de contribuir a inventar solucions per mantenir els nivells d'ocupació. Això sí, no amb l'enfrontament, sinó amb el consens.

Senyors, és cert que teníem dos milions d'aturats en l'època de plena ocupació i que amb la globalització es crearan quatre milions de regularitzacions d'immigrants.

Ara, parlem d'una xifra de més de quatre milions d'aturats, però el que és realment preocupant són els dos milions que estem arrossegant. Una part d'aquests dos milions d'aturats tenen ben poc interès a ingressar al mercat laboral i treuen un benefici personal de l'estat del benestar, que paguem la resta d'espanyols.

LA CARA INTEL·LIGENT
DE L'ESTALVI

10

NOU ESTALVI 10

CX

CatalunyaCaixa

Caixa Catalunya Tarragona Manresa